

LATGALES VASARAS MOZAĪKA

Laiks, kad cilvēki un daba ar neprātīgu ziedēšanu Līgo svētkus svin, Stopiņu novada bibliotēku lasītājiem ir jaunu atklāsmju, iespaidu un kultūrmantojuma un literatūras apzināšanas laiks. Divu dienu ceļojuma programma Augšzemes un Latgales vasaras mozaīka interesentus ievieš gan vēsturisko leģendu un nostāstu labirintos, gan ļauj ieskatīties senatnīgās tradīcijās un amata prasmēs, gan priecē ar tautasdziesmās pausto dvēseliskumu. Iepazītā kultūrvidē ir daudzšķautņaina, jo ietver četras konfesijas, dažādu svētku svinēšanas un folkloras skanējuma tradīcijas. Latvijas likteņupes Daugavas līkloči un gleznainās ainavas iezīmē neatkārtojamu mozaīku un sniedz patiesu līdzpārdzīvojumu.

Senās vēstures liecības Ēberģes muižā un parkā mūs aizved neparastā pastaigā un ļauj sastapties ar muižas ļaudīm, kas ir seno leģendu līdzinātāji. Kamīna zālē ieskanas deju soļi un visu zina stāstīt Zilā dāma, bet pils parkā sastopam Barona fon Taubes kolorīto personību un citus muižas ļaudis. Tā visi kopā darbojoties, vāciskās manieres iedzīvinājušas vidi, kur šodienas vajadzībām ierīkota Mazzalves skola. Un tikai izredzētiem viesiem laiku pa laikam ir iespēja sastapties ar leģendām apvītiem muižas tēliem.

Savukārt grāfu Plāteru pils kompleksā apskatei 18. gadsimta ēkas un parks. Pils ir Valsts nozīmes pilsētbūvniecības piemineklis Krāslavā, kur redzama šī ansambļa unikalitāte. Kaut nedaudz, bet ir vērojama pils ēku atjaunatne – groti un pils sargs lauva, tam seko milzum daudz ieceru, jo pati pils apskatāma galvenokārt no ārpuses. Vienā no kompleksa ēkām Krāslavas Vēstures un mākslas muzejā vērtības ar 20 000 vienību lielu krājumu, kas atspoguļo šī novada rokrakstu no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām. Vēsturiskā krājuma vadītāja aristokrātiskā, šarmantā un dzīvesgudrā Alla Lomonovska mūs mīļi jo mīļi sagaidīja, eleganti pārsteidza un sarunā atklāja vēsturiskus dārgumus, kas izvietoti 17 m garā improvizētā laivā un rada vizuālu klātbūtnes sajūtu.

Neiztrūkstoša kultūrvides sastāvdaļa ir dažādu konfesiju dievnami, kas liecina par spēcīgu saikni starp cilvēcisko un Dievišķo. Starp četrus dažādu konfesiju pārstāvjiem ir katoļu, luterāņu, pareizticīgo un vecticībnieku draudzes. Mūsu skatienam paveras zīmīgas baznīcas Subates mazpilsētā, Piedrujā, Krāslavā un Daigavpilī. Par katru no tām ir savs stāsts, jo celtas dažādos laika periodos un atspoguļo dažādus mākslas stilus, katra no tām atklāj savu ainavisko un vēsturisko nozīmi, katra no tām domāta vairāku gadsimtu kopā dzīvojošo tautu – latviešu, lietuviešu, poļu, baltkrievu, ebreju ticībai.

Vēl viena Latgales tēla iezīme ir tautas tradīciju – amatu prasmju un folkloras vai sentēvu dzīves gudrību apgūšana un popularizēšana. Dagdas folkloras kopa „Olūteņi”, šaipusē iebraukušos ceļotājus, iesaistīja siera vārīšanā un kāzu svētku svinēšanā. Senās dziesmas jaunās skaņās un teatralizēts uzvedums maskās ielīkmoja ikvienu, kam tīkama vietējo ļaužu viesmīlība, sirsnība un veiklā valoda.

Seno arodu meistars keramiķis Valdis Pauliņš atklāja māla pikas pārvērtības un izsenās gudrības podu darināšanā. Ikvienu piemiņas lieta kā suvenīrs ir atmiņas un liecība par skaisti pavadītām brīvdienām Latgalē, kur katrai lietai izsavs stāsts un pamatīgums.

Vēl tikai jāpiemin latviešu literatūras vērtības – Jāņa Pliekšāna bērnības māja Berķenelē, kas šobrīd veic Daugavpils novada kultūras centra funkcijas. Un ciemošanās spožās prozaiķes Regīnas Ezeras māja „Brieži”, kur par rakstnieces dzīvi un literāro darbību zina stāstīt meita Aija Vālodze.

Katra lieta kā neliels mozaīkas gabaliņš savīknē gūtos iespaidus, pārsteidz ar redzēto un dzirdēto, ieinteresē ar noslēpumaino un senatnīgo, rosina labvēlīgai attieksmei un sirsnībai, sniedz brīvības sajūtu un ļauj mīlēt agrāk nepazīto. Paldies visiem ceļotājiem par izturību, atbalstu un interesi divu dienu ceļojuma norisēs, paldies „Skaisto skatu aģentūrai” par programmas izstrādi un sadarbību, paldies kontinentālai saskaņai un draudzīgai noskaņai. Iespaidu un notikumu vizuālais salikums skatāms Stopiņu novada tīmekļa vietnē

<http://stopini.lv/lv/kultura/ulbrokas-biblioteka/galerijas/augszemes-un-latgales-vasaras>

[mozaikamozaika](#). Uz tikšanos bibliotēkas ikdienas lasījums, informācijas procesos un rudens noskaņu pasākumos
Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas vadītāja, Daiga Brigmane

Augšzemes un Latgales vasaras mozaīka, divu dienu ceļojuma programma,

Piedruja 2011. gada 25.-26. jūnijs, organizators Ulbrokas bibliotēka

(ievietots 30.06.2011.)